

Sygn. akt VI ACa 1357/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2015 roku

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia SA Ryszard Sarnowicz

Sędzia SA Krzysztof Tucharz (spr.)

Sędzia SO (del.) Aleksandra Kempczyńska

Protokolant: sekr. sądowy Magdalena Męczkowska

po rozpoznaniu w dniu 10 września 2015 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa N. N. (poprzednio S. L.)

przeciwko (...) sp. z o.o. w W.

przy udziale interwenienta ubocznego po stronie pozwanej (...) sp. z o.o. w O.

o ochronę dóbr osobistych

na skutek apelacji powoda, pozwanej i interwenienta ubocznego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 28 kwietnia 2014 roku

sygn. akt III C 1259/11

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym i drugim w ten sposób, że oddala powództwo w części dotyczącej nakazania pozwanej usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych powoda oraz zasądzenia od pozwanej, na jego rzecz, kwoty 4.000 zł (cztery tysiące złotych),*
- 2. oddala apelację pozwanej i interwenienta ubocznego w pozostałym zakresie,*
- 3. oddala apelację powoda,*
- 4. nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego na rzecz pozwanej,*
- 5. oddala wniosek interwenienta ubocznego o zasądzenie od powoda kosztów postępowania apelacyjnego,*
- 6. przyznaje adwokatowi M. W. wynagrodzenie ze środków Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w W. w kwocie 5.670 zł (pięć tysięcy sześćset siedemdziesiąt złotych), powiększonej o należny podatek*

VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

7.

Sygn. akt VI ACa 1357/14

UZASADNIENIE

Powód S. L. (obecnie N. N.) w ostatecznie sprecyzowanym powództwie, skierowanym przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. wnosił o:

- a) nakazanie pozwanej spółce przeproszenia powoda w formie listu poleconego (o wskazanej przez powoda treści), wysłanego na adres powoda a podpisanego przez cały zarząd tej spółki,
- b) nakazanie pozwanej dopełnienia, na jej koszt, czynności koniecznych do usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych przez umieszczenie na serwerach www pliku zawierającego instrukcje dla wyszukiwarek internetowych, w celu usunięcia z zasobów internetowych wyszukiwania dotyczącego zapytań odnośnie „(...)”,
- c) zobowiązanie pozwanej do dokonania wpłat na rzecz 27 różnych, wskazanych przez powoda instytucji w kwotach po: 1.111.000 zł, 2.222.000 zł lub 3.333.000 zł,
- d) zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda w wysokości 55.000 zł, płatnej każdego tygodnia.

Pozwana spółka oraz występujący po jej stronie interwenient uboczny – (...) sp. z o.o. w O. wnosili o oddalenie powództwa w całości i obciążenie powoda obowiązkiem zwrotu na ich rzecz kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie uwzględnił częściowo powództwo w ten sposób, że: nakazał (...) sp. z o.o. w W. usunięcie skutków naruszenia dóbr osobistych S. L. poprzez przeproszenie go w formie listu poleconego, wysłanego na adres zamieszkania powoda, podpisanego przez członków zarządu pozwanej spółki o następującej treści:

„Zarząd spółki (...) sp. z o.o. w W. – operatora sieci telefonii komórkowej (...) przeprosza Pana S. L., zamieszkałego w K. za naruszenie jego dóbr osobistych w postaci: godności, wizerunku i prawa do prywatności, w tym prawa do ochrony danych osobowych – w ten sposób, że bez jego zgody, jako administrator tych danych dopuściła do przetworzenia przez nieupoważnione osoby danych, poprzez umieszczenie ich na stronie portalu internetowego (...) w postaci pliku graficznego ze skanem dowodu osobistego S. L.”.

Ponadto zasądził od pozwanej, na rzecz powoda kwotę 4.000 zł z ustawowymi odsetkami od daty uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną przez powoda krzywdę.

W pozostałym zakresie powództwo zostało oddalone i Sąd odstąpił od obciążania powoda obowiązkiem zwrotu pozwanej i interwenientowi ubocznemu kosztów postępowania.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

Powód S. L., prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) zawarł ze spółką (...) sp. z o.o. w W. umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych.

W kwietniu 2010 r. odkrył, że w internecie zamieszczony jest zrzut z ekranu komputera przedstawiający plik z wizerunkiem awersu jego dowodu osobistego, znajdujący się pod adresem: (...).

W piśmie z dnia 23 maja 2011 r., skierowanym do spółki (...) powód zażądał od niej zaniechania naruszeń jego dóbr osobistych, usunięcia z w/w strony internetowej pliku zawierającego zdjęcie jego dowodu osobistego oraz zapłaty

zadośćuczynienia w kwocie 10.000.000 zł, a wobec braku reakcji adresata na to wezwanie wystąpił w dniu 22 listopada 2011 r. do Sądu z niniejszym powództwem.

W dniu 31 stycznia 2012 r. powód, będąc w kancelarii notarialnej wpisał w komputerze notariusza adres przedmiotowej strony a po jej otwarciu pojawił się czytelny skan dowodu osobistego powoda (awersu). Nad skanem widniały takie dane jak: numer klienta nadany powodowi w pozwanej spółce - (...), osoba skanująca - (...), data dokumentu – 26/06/2009, data skanowania – 08/07/2009 i pesel powoda. Z powyżej czynności został sporządzony akt notarialny.

Następnie powód skontaktował się z administratorem serwisu internetowego (...) i doprowadził do usunięcia stamtąd skanu swojego dowodu osobistego.

W odczuciu powoda, została mu wyrządzona, przez pozwaną spółkę, krzywda w ten sposób, że doszło do wycieku adresu jego dowodu osobistego z systemu pozwanej, a dodatkowo opatrzone ów skan kpiącym komentarzem (...).

Powód obawiał się również, że widniejące w Internecie dane, dotyczące jego osoby, łącznie z podpisem, mogą być wykorzystane w sposób przestępczy.

Sąd ustalił, że powód nie miał możliwości wydobycia skanu swojego dowodu osobistego z bazy danych pozwanej spółki.

W piśmie z dnia 31 października 2012 r. pozwana wniosła o przypozwanie (...) sp. z o.o. z siedzibą w O. powołując się na fakt, że zawarła z w/w podmiotem umowę zlecenia obsługi telefonicznego centrum obsługi klienta (Call Center), która to spółka była upoważniona do przetwarzania danych osobowych klientów pozwanej. Po uwzględnieniu przez Sąd powyższego wniosku Spółka (...) przystąpiła do sprawy w charakterze interwenienta ubocznego po stronie pozwanej, przyłączając się do stanowiska spółki (...), żądającej oddalenia w całości powództwa S. L..

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd Okręgowy uznał, że doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda w postaci: godności, wizerunku i prawa do prywatności, w tym prawa do ochrony danych osobowych w ten sposób, że pozwana jako administrator danych osobowych dopuściła do przetworzenia danych osobowych powoda – skanu awersu jego dowodu osobistego – przez nieupoważnione osoby na stronie portalu internetowego – (...).

Powyższy skan został niewątpliwie wykonany przez pracownika pozwanej spółki w związku z zawieraniem umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych a następnie, w sposób nieuprawniony, opuścił on bazę danych pozwanej spółki i za pośrednictwem Internetu doszło do ujawnienia nieograniczonej liczbie osób awersu dowodu osobistego powoda wraz ze wszystkimi znajdującymi się tam jego danymi oraz wizerunkiem, co podlega ochronie prawnej.

Strona pozwana nie udowodniła, że jej działania nie miały bezprawnego charakteru. Powód nie wyrażał zgody na tego rodzaju przetworzenie jego danych.

Z kolei, zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych – administrator danych jest obowiązany zastosować środki techniczne i organizacyjne zapewniające ochronę przetwarzanych danych osobowych odpowiednią do zagrożeń oraz kategorii danych objętych ochroną, a w szczególności powinien zabezpieczyć dane przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, przetwarzaniem z naruszeniem ustawy oraz przed zmianą, utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem.

O konieczności zachowania faktycznej skuteczności ochrony danych osobowych świadczy okoliczność przyjęcia w cytowanej wyżej ustawie sankcji karnych za niedopełnienie przez administratora obowiązków w powyższym zakresie (art. 51 i 52 ustawy).

Zdaniem Sądu, skoro skan dowodu osobistego powoda wy dostał się z bazy danych pozwanej to fakt ten świadczy o niewystarczającym zabezpieczeniu przez spółkę (...) danych osobowych powoda.

W ocenie Sądu, nie jest wystarczająca dla uwolnienia się pozwanej od odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych powoda przytoczona przez tę spółkę argumentacja tj. że: po pierwsze – zleciła ona administrowanie bazą danych osobowych podmiotowi profesjonalnemu tj. (...) sp. z o.o., po drugie – Generalny Inspektor Danych Osobowych zatwierdził system ochrony danych osobowych pozwanej spółki.

O prawidłowym zabezpieczeniu danych nie może być mowy w sytuacji, gdy miało miejsce wykonanie skanu dowodu osobistego znajdującego się w bazie danych klientów pozwanej i wyprowadzenie go stamtąd poza system.

Jako uzasadnione Sąd ocenił żądanie zobowiązania pozwanej do przeproszenia powoda, zwłaszcza w sytuacji, gdy przez wiele miesięcy nie uczyniła ona nic, aby usunąć ze strony internetowej przedmiotowy plik.

Jednocześnie Sąd dokonał modyfikacji treści oświadczenia zawierającego przeprosiny.

W opinii Sądu, opatrzenie skanu awersu dowodu osobistego powoda komentarzami ośmieszającymi powoda (nawiązującymi do książki J. B. – „(...)”) nie pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z kwestią odpowiedzialności pozwanej za bezprawne ujawnienie danych osobowych powoda.

Sąd przyznał powodowi, od strony pozwanej, zadośćuczynienie pieniężne w kwocie 4.000 zł za naruszenie dóbr osobistych powoda, wskazując, że pozwanej można tu przypisać winę w postaci co najmniej niedbalstwa.

Pozwana wiedząc, że skany dowodów osobistych jej klientów mogą być wydobywane z systemu i wynoszone na zewnątrz przez pracowników lub nieupoważnione osoby nie uczyniła nic, aby to zmienić i zapobiec takim przypadkom na przyszłość.

Spółka (...) nie przeprowadziła postępowania wyjaśniającego w celu ustalenia - kto z jej pracowników miał dostęp danego skanu i w jaki sposób wy dostał go na zewnątrz.

Żądane przez powoda kwoty były całkowicie nieuzasadnione, podobnie jak pozostałe roszczenia.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z art. 102 k.c. mając na uwadze okoliczności niniejszej sprawy oraz stan majątkowy powoda.

Od tego wyroku apelacje wnieśli powód, pozwany i interwenient uboczny.

Powód zaskarżył wyrok w części oddalającej powództwo o zasądzenie zadośćuczynienia w wysokości 1.100.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku, podnosząc zarzut naruszenia prawa materialnego tj. art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i nieprawidłowe uznanie, że przyznana powodowi tytułem zadośćuczynienia kwota 4.000 zł zrealizuje funkcję kompensacyjną i jest adekwatna do rodzaju naruszonego dobra a także do rozmiaru doznanej przez powoda krzywdy oraz intensywności i długotrwałości naruszenia pozwanej.

Wskazując na te zarzuty powód domagał się zmiany wyroku w zaskarżonej części poprzez zasądzenie od pozwanej (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., na jego rzecz, kwoty 1.100.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania za instancję odwoławczą.

Pozwana spółka (...) zaskarżyła wyrok w części uwzględniającej powództwo i rozstrzygającej o kosztach postępowania podnosząc następujące zarzuty:

1) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

a) art. 24 k.c. przez nieprawidłowe i niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że:

- to pozwana dopuściła się naruszenia dóbr osobistych powoda,

- to pozwana dopuściła się przetworzenia danych osobowych powoda – skanu awersu jego dowodu osobistego – przez nieupoważnione osoby na stronie portalu internetowego (...), czym zdaniem Sądu naruszyła jego godność, wizerunek i prawo do prywatności powoda,

b) art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. przez ich nieprawidłową wykładnię i niewłaściwe zastosowanie wskutek przyjęcia, że:

- to pozwana w sposób zawiniony naruszyła dobra osobiste powoda, podczas gdy powód nie udowodnił tej okoliczności,

- uzasadnione jest zasądzenie na rzecz powoda kwoty 4.000 zł tytułem zadośćuczynienia i uznanie, że kwota ta jest adekwatna, w sytuacji gdy powód nie udowodnił winy pozwanego, rozmiaru krzywdy i związku przyczynowego pomiędzy poniesioną krzywdą a działaniem lub zaniechaniem pozwanej,

c) art. 249 k.c. poprzez jego nieprawidłową wykładnię oraz niezastosowanie w sprawie i przyjęcie, że:

- pozwana ponosi odpowiedzialność podczas, gdy powierzyła ona świadczenie usług na rzecz klientów spółki (...), w zakresie obsługi tych osób i profesjonalnemu podmiotowi i nie ponosi winy w wyborze,

- pozwana nie dopełniła czynności kontrolnych wobec firmy zewnętrznej i arbitralne uznanie, na tej podstawie, że pozwana nie powiadomiła tej firmy o rzekomym „wycieku” skanu dowodu osobistego powoda podczas, gdy nie było to przedmiotem postępowania a powód nie kwestionował wstąpienia firmy (...) do niniejszej sprawy w charakterze interwenienta ubocznego, ponadto do nieuprawnionego przetworzenia danych osobowych powoda doszło z komputera korzystającego z oprogramowania należącego do spółki (...) a nie do pozwanej,

d) art. 36 ustawy z dnia 29 sierpnia 1007 r. o ochronie danych osobowych przez błędną wykładnię i niezasadne przyjęcie, że pozwana nie dopełniła obowiązków w nim wskazanych i że działania pozwanej są bezprawne, podczas gdy pozwana już w odpowiedzi na pozew wykazała, jakie środki stosuje do zabezpieczenia zbioru danych osobowych, którymi administruje,

2) naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj.:

a) art. 232 k.p.c. przez ustalenie, że doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda jedynie na podstawie twierdzeń tej strony,

b) art. 233 w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i bezpodstawne wyprowadzenie wniosków, że:

- to pozwana ponosi winę mimo, że umieszczenie pliku w serwisie (...) zostało dokonane przez nieustaloną osobę,

- to pozwana naruszyła wizerunek powoda, tylko na podstawie jego twierdzeń, podczas gdy wizerunek powoda jest publicznie dostępny w Internecie ponieważ został przez niego udostępniony,

- została naruszona godność podczas, gdy Sąd I instancji ustalił, za umieszczenie komentarzy w serwisie (...) pozwana nie może odpowiadać,

c) art. 233 w zw. z art. 231 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i wyprowadzenie ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego arbitralnych wniosków takich, jak:

- pozwana dopuściła się niedbalstwa nie odpowiadając na żądanie powoda z dnia 23 maja 2011 r.,

- pozwana naruszyła prawo do ochrony danych osobowych powoda, podczas gdy powód osobiście umieszcza w Internecie swoje dane oraz zdjęcia, czyniąc je publicznie dostępnymi,

- pracownik pozwanej, mający dostęp do skanu wersu dowodu osobistego powoda wydostał go na zewnątrz podczas, gdy z zebranego materiału dowodowego nie wynika powyższa okoliczność, a w toku postępowania administrator portalu odmówił udostępnienia IP komputera osoby, która umieściła plik na stronie (...) na co pozwana nie miała wpływu,

- pozwana nie zabezpieczyła w sposób wystarczający administrowania zbioru danych osobowych swoich klientów mimo przeciwnego stanowiska Generalnego Inspektora Danych Osobowych,

- pozwana jest winna naruszenia dóbr osobistych powoda dokonanego przez nieustaloną osobę,

- pozwana wykazała się wysokim stopniem złej woli w niniejszej sprawie mimo, że to pozwana a nie powód, czy Sąd dążyła do ustalenia osoby odpowiedzialnej za umieszczenie print screen scanu awersu dowodu osobistego powoda w serwisie (...), co skutkowało błędem w ustaleniach faktycznych,

d) art. 194 § 1 i 2 k.p.c. przez nierozpoznanie wniosku pozwanej i interwenienta ubocznego w zakresie zmiany podmiotowej powództwa i przyjęcie w sposób dorozumiany braku zgody powoda na wstąpienie spółki (...) do sprawy w miejsce pozwanej,

e) art. 102 k.p.c. poprzez jego zastosowanie,

f) art. 98 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie.

W oparciu o przytoczone wyżej zarzuty pozwana domagała się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenia od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu za obie instancje, a jako ewentualny zgłosiła wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie spawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Interwenient uboczny zaskarżył wyrok w takiej samej części jak pozwana spółka (...) i zarzucił:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

a) art. 6 k.c. przez jego błędne zastosowanie i w efekcie tego przyjęcie, iż to na pozwanej spoczywał ciężar udowodnienia faktu, iż to nie ona zamieściła skan dowodu osobistego powoda w serwisie internetowym (...),

b) art. 24 § 1 k.c. przez wadliwe przyjęcie, że pozwany dopuścił się bezprawnego naruszenia dóbr osobistych powoda,

c) art. 448 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że pozwany dopuścił się zawinionego naruszenia dóbr osobistych powoda,

d) art. 36 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych wskutek błędnej wykładni i przyjęcia, że stosowane przez pozwanego zabezpieczenia baz danych są niewystarczające,

II. naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj.:

a) art. 233 k.p.c. poprzez dowolną i arbitralną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego i w efekcie oparcie rozstrzygnięcia na błędnie zrekonstruowanym stanie faktycznym a także poprzez niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności faktycznych i na skutek tego niedopełnienie obowiązku dążenia do ustalenia przez Sąd I instancji prawdy materialnej w niniejszej sprawie,

b) art. 102 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię,

c) art. 98 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie.

Wskazując na powyższe zarzuty wnosił o zmianę wyroku w zaskarżonej części i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz interwenienta ubocznego kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Wniesione przez pozwaną i interwenienta ubocznego apelacje zasługiwały na uwzględnienie, co skutkowało jednoczesnym oddaleniem apelacji powoda.

Należy zgodzić się z zarzutami strony pozwanej o naruszeniu przez Sąd I instancji przepisów postępowania w zakresie oceny przeprowadzanych w sprawie dowodów i w efekcie dokonanie wadliwego ustalenia, że to spółka (...) naruszyła dobra osobiste powoda wskutek dopuszczenia do bezprawnego przetworzenia jego danych osobowych w postaci zamieszczenia skanu jego dowodu osobistego na stronie portalu internetowego.

Sam fakt, który nie budzi już wątpliwości, że skan dowodu pochodził ze zbioru danych osobowych będących w dyspozycji pozwanej spółki nie jest okolicznością wystarczającą do przypisania temu podmiotowi odpowiedzialności za publiczne ujawnienie powyższego dokumentu.

Nie negując argumentacji Sądu Okręgowego o ciężącym na administratorze danych obowiązku zastosowania środków technicznych i organizacyjnych zapewniających odpowiednią ochronę przetwarzanych danych osobowych a w szczególności zabezpieczenia ich przed udostępnieniem osobom nieupoważnionym należy jednocześnie zauważyć, że z przedstawionego przez powoda dowodu w postaci wydruku ze strony internetowej (...) (k. 330), potwierdzonego protokołem notarialnym z dnia 31 stycznia 2012 r. wynika m.in. że przeniesiony do Internetu skan dowodu osobistego pochodził z Systemu Archiwizacji Dokumentów zarządzanego przez spółkę (...) tj. podmiotu któremu pozwana zleciła, w drodze umowy, przetwarzanie danych, przy czym nie była kwestionowana okoliczność, iż usługa ta, polegająca na obsłudze klientów pozwanej, została powierzona profesjonalnej firmie, działającej w branży telekomunikacyjnej.

W toku procesu strona pozwana powoływała się na przepis art. 429 k.c., który zwalnia ją w takiej sytuacji od odpowiedzialności za wyrządzoną osobie trzeciej szkodę, który to pogląd zasługuje na aprobatę.

Stosownie do treści art. 31 ust. 3 ustawy o ochronie danych osobowych podmiot, któremu administrator danych powierzył w drodze umowy zawartej na piśmie przetwarzanie danych, jest obowiązany, przed rozpoczęciem przetwarzania danych podjąć środki zabezpieczające, o których mowa w art. 36-39 tejże ustawy oraz spełnić wymagania określone w art. 39a.

W zakresie przestrzegania tych przepisów w/w podmiot ponosi odpowiedzialności jak administrator danych.

Z kolei przepis art. 31 ust. 4 cytowanej wyżej ustawy stanowi, że odpowiedzialność za przestrzeganie przepisów niniejszej ustawy spoczywa na administratorze danych, co nie wyłącza odpowiedzialności podmiotu, który zawarł umowę, za przetwarzanie danych niegodnie z tą umową.

Nie chodzi tu jednak o odpowiedzialność cywilną, ale o odpowiedzialność przed Generalnym Inspektorem Danych osobowych, w zakresie wypełnienia obowiązków z art. 36-39 ustawy (vide: Janusza Barta, Paweł Fajgielski, Ryszard Markiewicz Ochrona Danych Osobowych. Komentarz Lex a Wolters Kluwer business Warszawa 2011 s. 577).

Natomiast w sytuacji, gdy dochodzi do naruszenia dóbr osobistych osób trzecich, w związku z bezprawnym przetwarzaniem danych, to zarówno administrator jak i podmiot, któremu zlecono przetwarzanie danych opowiadają na zasadach ogólnych, przewidzianych w kodeksie cywilnym.

Zgodnie z dyspozycją art. 24 § 1 k.c. – w razie dokonania naruszenia dóbr osobistych pokrzywdzony może żądać, aby osoba, która dopuściła się naruszenia dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków.

W piśmie procesowym z dnia 19 lutego 2014 r. (k. 284-292) pełnomocnik powoda wskazywał, że naruszenie dóbr osobistych powoda polegało na zamieszczeniu przez pozwaną, bez zgody powoda, na ogólnodostępnym portalu internetowym skanu dowodu osobistego powoda, zawierającego jego dane osobowe oraz wizerunek i argumentował, że spółka (...) ponosi odpowiedzialność za zawinione działanie swojego pracownika na podstawie art. 415 k.c. w zw. z art. 430 k.c. z uwagi na bezprawne przetwarzaniem danych powoda, co znalazło odbicie w treści żądanych przeprosin.

Jednakże w toku procesu powyższe twierdzenie nie zostało udowodnione.

Natomiast Sąd Okręgowy przyjął inną koncepcję odpowiedzialności pozwanej – a mianowicie, że może ona odpowiadać za naruszenie dóbr osobistych powoda wskutek dopuszczenia do przetworzenia danych osobowych powoda przez nieuprawnione osoby, w postaci umieszczenia ich na stronie portalu internetowego.

Tak więc przypisywany pozwanej delikt miał polegać na umożliwieniu bliżej nieokreślonej osobie „wydobycia” skanu dowodu osobistego powoda z bazy danych i wykorzystania go w niedozwolony sposób.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe nie pozwoliło ustalić – z czyjego konkretnie komputera nastąpiło przeniesienie na portal internetowy skanu owego dowodu.

Jak już była o tym mowa przedstawiony przez powoda wydruk ze strony (...) pozwala przyjąć, że niedozwolonego czynu dopuszczono się, gdy bazą danych klientów pozwanej spółki zarządzał interwenient uboczny (sprawca korzystał z systemu Archiwizacji Dokumentów będącego w dyspozycji firmy (...)).

Powyższe ustalenie dawałoby podstawy do przyjęcia domniemania faktycznego, że to pracownik tej firmy, za którego czynności ponosi ona odpowiedzialność cywilną, na podstawie art. 430 k.c. dopuścił się bezprawnego rozpowszechnienia danych ze skanu dowodu osobistego powoda wraz z jego wizerunkiem.

Stawiany przez Sąd Okręgowy pozwanej zarzut, że nie może ona uchylić się od odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych powoda, gdyż nie dopełniła ona obowiązków kontrolnych w zakresie prawidłowości wykonywania obsługi bazy danych przez spółkę (...) miał charakter lakoniczny i nie jakiegokolwiek przepisu prawa, który nakładałby na pozwaną wymóg dokonania tego rodzaju przedsięwzięć.

Natomiast kwestia ewentualnego niepowiadomienia przez pozwaną interwenienta ubocznego o fakcie „wycieku” do Internetu skanu dowodu osobistego powoda, co jak słusznie podnosiła skarżąca nie była przedmiotem postępowania nie może w świetle treści żądania powoda prowadzić do uwzględnienia jego roszczenia.

Nie miało jednocześnie miejsca zarzucane w apelacji pozwanej naruszenie art. 194 § 1 i 2 k.p.c., gdyż spółka (...) występując tu jako interwenient uboczny nie mogła zostać wezwana do udziału w sprawie w charakterze pozwanego, bez względu na stanowisko powoda.

Inne zarzuty podniesione w apelacji spółki (...) tracą na znaczeniu wobec uznania, że nie jest ona biernie legitymowana w niniejszej sprawie.

Jedynie ubocznie należy zgodzić się z argumentacją pozwanej, że Sąd Okręgowy nie był konsekwentny w swoim rozumowaniu, gdyż z jednej strony podnosił, że pozwana nie może odpowiadać za opatrzenie skanu awersu dowodu osobistego powoda komentarzem ośmieszającym tę osobę z drugiej zaś – nakazał pozwanej przeproszenie powoda za naruszanie m.in. jego godności.

Apelacja interwenienta ubocznego zawierała słuszny zarzut naruszenia art. 6 k.c. przez wadliwe przyjęcie sposobu rozkładu ciężaru dowodu odnośnie przypisania pozwanej odpowiedzialność za zamieszczenie skanu dowodu osobistego powoda w Internecie.

Nie sposób natomiast podzielić poglądu skarżącego, że powód nie wykazał, iż ów skan został wykonany w związku z zawarciem przez powoda umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, czego nie wykluczyła pozwana.

Konsekwencją braku podstaw do przypisania pozwanej zarzucanego jej deliktu było naruszenie przez Sąd I instancji przepisu art. 245 § 1 k.c. i 448 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie.

Za uzasadniony należało też uznać zarzut wadliwego przyjęcia, że pozwana naruszyła przepis art. 36 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych poprzez niedopełnienie ciężących na niej obowiązków w zakresie ochrony przetwarzanych danych.

Natomiast tego rodzaju zarzut mógłby okazać się trafny, gdyby pozwaną w sprawie była spółka (...).

Zarzuty naruszenia przepisu art. 233 k.p.c. dotyczący sposobu oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego został podzielony przez Sąd Apelacyjny, podobnie jak miało to miejsce w przypadku apelacji pozwanej.

Zarówno w apelacji spółki (...) jak i pozwanej podniesiony został zarzut art. 98 § 1 i 102 k.p.c. w zakresie dotyczącym orzeczenia o kosztach postępowania.

Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do wzruszenia tego rozstrzygnięcia.

Wprawdzie powód przegrał ostatecznie sprawę w całości, ale istnieją uzasadnione przesłanki, aby nie obciążać go poniesionymi przez stronę przeciwną kosztami procesu.

Jeżeli chodzi o pozwaną spółkę (...) to zastrzeżenia budzi jej postawa polegająca na braku reakcji, wobec wystosowania do niej przez powoda wezwania z dnia 23 maja 2011 r. i niezbadanie wówczas podniesionych w tym piśmie okoliczności, co świadczy o lekceważącym potraktowaniu tej osoby, podczas gdy okazało się, że wykorzystany w sposób bezprawny skan dowodu osobistego powoda pochodził z systemu archiwalnego pozwanej, co skutkowało naruszeniem dóbr osobistych powoda i w swoim subiektywnym odczuciu mógł on być przekonany o słuszności swojego żądania.

Co się zaś tyczy interwenienta ubocznego to:

- po pierwsze: Sąd może a nie musi, na wniosek takiego uczestnika procesu zasądzić koszty interwencji od przeciwnika strony (art. 107 k.p.c.),

po drugie – uwzględnienie tego żądania w niniejszej sprawie byłoby dla powoda krzywdzące w sytuacji, gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwala przyjąć, że do wydostania się danych powoda na zewnątrz doszło z systemu zarządzanego przez firmę (...).

Apelacja powoda, kwestionująca wysokość zasądzanego na rzecz tej strony zadośćuczynienia nie mogła odnieść zamierzonych skutków prawnych wobec braku podstaw do przyznania powodowi od pozwanej takiego świadczenia.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny zmienił, na skutek apelacji pozwanej i interwenienta ubocznego częściowo zaskarżony wyrok, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., a w pozostałym zakresie powyższe apelacje oraz w całości apelację powoda oddalił z mocy art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z art. 102 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 i art. 391 § 1 k.p.c. z przyczyn, o których była wcześniej mowa.

Koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym ponosi Skarb Państwa.

Wysokość tych kosztów została określona zgodnie z § 6 ust. 7 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).

bk